

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

**SZKOŁY PODSTAWOWEJ
Im. TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W KWILCZU**

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Nauczyciele Szkoły Podstawowej w Kwilczu budują z uczniami relacje oparte na zaufaniu, prowadzą rozmowę ucząc nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji. Kształtują jednostki twórcze, kreatywne, zdolne do sterowania własnym rozwojem w szkole i poza nią. Nauczyciele pomagają uczniom lepiej rozumieć otaczający świat i zasadność własnych postaw, rozwijają umiejętności komunikacyjne, które umożliwiają dialog z innymi, wspierają rozwój indywidualny i społeczny ucznia, wskazują, jak i gdzie szukać sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi zarówno z poszukiwaniem własnej tożsamości, jak i wzorcami do naśladowania.

I. Wprowadzenie

Treści programu wychowawczo-profilaktycznego wynikają z przepisów Ustawy Prawo Oświatowe oraz z treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, określonej rozporządzeniem MEN z 14 lutego 2017 roku. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Integruje realizowane dotychczas działania wychowawcze oraz profilaktyczne i opracowany został w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb w zakresie zapobiegania zagrożeniom.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Kwilczu obejmuje wszystkie działania i treści o charakterze wychowawczym i profilaktycznym, gdzie wychowanie rozumiane jest jako proces wspomagania ucznia w rozwoju, oparty na indywidualnej osobowej relacji poszanowania godności wszystkich stron (wychowawcy, rodzica, nauczyciela oraz wychowanek), które współdziałają ze sobą, dążąc do osiągnięcia celów wychowania, tj. do osiągnięcia pełnej dojrzałości ucznia w czterech podstawowych sferach: fizycznej, rozumianej jako prowadzenie zdrowego stylu życia; psychicznej (emocjonalnej i intelektualnej), która oznacza ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat; społecznej, która oznacza konstruktywne pełnienie ról społecznych oraz duchowej oznaczającej posiadanie systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka. Wychowawca w tym procesie jest odpowiedzialny za tworzenie warunków do rozwoju każdego ucznia, a wychowanek odpowiedzialny jest za korzystanie z nich.

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Kwilczu obejmuje wszystkie działania, wspomagające wychowanek w radzeniu sobie z trudnościami, które jednocześnie ograniczają i likwidują czynniki ryzyka, mogące zaburzać jego prawidłowy rozwój i zdrowe życie. Dążymy do tego, by nasza szkoła była bezpieczna, by nie dochodziło do zakłócania procesów wychowawczych, które prowadzą do dezorganizacji procesu dojrzewania dzieci i młodzieży oraz zaburzeń w zachowaniu. Dostarczamy wszystkim odbiorcom wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia i występujących zagrożeń, by w konsekwencji nauczyć uczniów odpowiedzialności za własne wybory. Rozwijamy u dzieci więzi z grupą społeczną, aby panowało poczucie przynależności do grupy,

kształtujemy komunikatywność, kreatywność i empatię, umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów, uczymy odpowiedzialności, kształtując w środowisku szkolnym normy i reguły sprzyjające zdrowemu życiu, które jednocześnie eliminują możliwość wystąpienia dysfunkcji.

Program realizowany będzie przez wychowawców klas, podczas godzin z wychowawcą oraz nauczycieli wszystkich przedmiotów, specjalistów: pedagoga, pielęgniarkę szkolną oraz pozostałych pracowników szkoły we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

II. Główne cele programu

Nadrzędnym celem programu jest wychowanie, rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju oraz profilaktyka rozumiana jako interwencja kompensująca niedostatki wychowania. Naszym celem jest kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych, umiejętności psychicznych ucznia, które pozwolą radzić sobie ze sobą i z wyzwaniami świata oraz budowanie jego odporności na potencjalne zagrożenia. Działania określone w niniejszym programie umożliwiają spójne środowisko wychowawcze, w którym wartości i normy życia są zrozumiałe dla wychowanka, a wychowawcy współpracują, wspierając ucznia w integralnym rozwoju i osiągnięciu pełni człowieczeństwa. Podstawowym zadaniem realizowanego programu jest poszukiwanie sposobu wspomagania dzieci i młodzieży w poszanowaniu wartości, oraz ich akceptowaniu, przeżywaniu i urzeczywistnianiu. Działania wychowania i profilaktyki łączą wartości i normy, traktując (w ślad za zapisami Ustawy Prawo Oświatowe) „nauczanie i wychowanie jako respektowanie chrześcijańskiego systemu wartości, przyjmując zasady etyki jako uniwersalne”. W nawiązaniu do tychże zasad etyki, prowadzone będą działania szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

III. Obowiązujące akty prawa

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 72)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
- Konwencja o Prawach Dziecka
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 roku
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej
- Ustawa Karta Nauczyciela
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia

IV. Przy opracowaniu programu uwzględniono:

- obowiązujące przepisy prawa,
- analizę dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły,
- diagnozę oczekiwań rodziców, przeprowadzoną badaniami na temat kluczowych celów wychowawczych, stawianych przez rodziców w procesie wychowawczym na temat przyszłości ich dziecka oraz oczekiwań rodziców w stosunku do szkoły i szkolnych specjalistów w zakresie wspomagania dziecka w rozwoju,
- ocenę potencjału i możliwości rozwojowych uczniów (na podstawie wyników egzaminów państwowych uczniów, kończących poprzedni etap edukacyjny, wyniki testów wewnątrzszkolnych, wyniki olimpiad, konkursów i zawodów sportowych, wolontariat, samorządność itp.),
- specyfikę środowiska lokalnego,
- zasoby szkoły: przygotowanie merytoryczne nauczycieli do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych, zasoby materialne (boisko szkolne, pracownia, sala gimnastyczna), zasoby techniczne (wyposażenie pracowni), zasoby organizacyjne (wolontariat uczniowski).

V. Charakterystyka absolwenta

Działania zawarte w programie, zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, którego niezależnie od posiadanych indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i uzdolnień, cechować będzie wrażliwość i umiejętność cech odpowiedniego funkcjonowania we współczesnym świecie.

Absolwent kończący szkołę:

- dobrze funkcjonuje w swoim środowisku rówieśniczym, w szkole i w domu,
- jest pogodny, pozytywnie nastawiony do otoczenia, jednak nie bezkrytycznie,
- umiejętnie komunikuje się z innymi, dostosowuje się do zachodzących zmian, reguł i zasad, które wyznaczają kierunek jego działania,
- umiejętnie szuka sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi z poszukiwaniem własnej tożsamości oraz wzorców do naśladowania,
- jest twórczy, kreatywny i zdolny sterować swoim kształceniem w szkole i poza nią,
- potrafi nawiązać serdeczne kontakty, odnosi się z szacunkiem do innych, jest sympatyczny, tolerancyjny, empatyczny i ciekawy świata,
- jest otwarty na inne kultury, posiada umiejętności porozumiewania się w języku obcym,
- jest samodzielny, potrafi współdziałać w zespole, poszukuje nowych rozwiązań, wymienia się doświadczeniami z innymi, potrafi porządkować i rozwiązywać problemy,
- potrafi współdziałać z innymi, jest wrażliwy na los potrzebujących, bierze na siebie odpowiedzialność za własne życie i życie społeczne.

VI. Program określa działania w wydzielonych obszarach:

- a) Działania wychowawcze – promujące zdrowie oraz wspomagające uczniów w rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej oraz aksjologicznej.
- b) Działania edukacyjne – mające na celu poszerzanie wiedzy z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, prowadzących do radzenia sobie ze stresem, opierania się naciskom otoczenia oraz nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów.
- c) Działania informacyjne – na temat skutków zachowań ryzykownych z uwzględnieniem edukacji prawnej.
- d) Działania profilaktyczne wspierające uczniów:
 - * w rozwoju i zdrowym stylu życia, otoczenie szczególną opieką i troską uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację materialną, rodzinną i środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych
 - * objęcie pomocą tych, u których rozpoznano wczesne objawy zażywania środków odurzających i psychoaktywnych.

VII. Uczestnicy programu

Rodzice

Rodzice uczniów szkoły znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji. W szkole pamiętamy o tym, że uczniowie otrzymują dość zachęty, aby uczyć się śmiałości, w pełni aprobowani uczą się lubić samych siebie, często słyszą słowa uznania, uczą się stawiać sobie cele, wychowani są w poczuciu bezpieczeństwa, uczą się ufać sobie i innym, otaczani są rzetelnością i uczciwością, uczą się, czym jest prawda i sprawiedliwość. Dzieci, które mają trudności w nauce, potrzebują naszego zrozumienia, wsparcia.

Wychowawcy

Prowadzą w różnych formach szkolenia, konsultacje dla rodziców, dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój oraz przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie, poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków, uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces, poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości, realizują w toku pracy wychowawczo-profilaktycznej treści i cele niniejszego programu oraz nadzorują pomoc psychologiczno-pedagogiczną w swojej klasie.

Nauczyciele

Wszyscy nauczyciele realizują Program Wychowawczo-Profilaktyczny, a w szczególności nauczyciele wychowawcy uwzględniają go przy realizacji klasowych planów pracy. Nauczyciele mają obowiązek reagowania na przejawy niedostosowania społecznego u dzieci, wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, udzielają pomocy w przezwyciężaniu

niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb, odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem, np. na wycieczkach szkolnych, świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem.

Uczniowie

Wszyscy uczniowie naszej szkoły są poddani oddziaływaniom tego programu.

Pedagog szkolny

Udziela pomocy dzieciom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej oraz dzieciom, które padły ofiarą przestępczości. W sposób zdecydowany reaguje na obecność w szkole osób obcych, które swoim podejrzanym zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia. Współpracuje z instytucjami w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez dzieci, szczególnie z rodzin zaniedbanych środowiskowo. Współpracuje z policją, z sądem dla nieletnich, kuratorami (w razie zaistniałej potrzeby), z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Kształtuje u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji, wynikających z popełnionych czynów. Prowadzi zajęcia terapeutyczne z dziećmi: indywidualne i grupowe, stosuje profilaktykę zachowań ryzykownych wśród uczniów. Przy współpracy z wychowawcami organizuje spotkania i prelekcje dla rodziców na tematy związane z procesem nauczania i wychowania. Udziela wsparcia zgłaszającym się rodzicom w sytuacjach trudnych wychowawczo i losowo, współpracuje z nauczycielami w zakresie procesu nauczania i wychowania uczniów.

VIII. Diagnoza zagrożeń

Szkoła co roku szkolnego przeprowadza diagnozę środowiska wychowawczego, analizuje potrzeby i zasoby. W celu urealnienia sytuacji wychowawczej w szkole, a w efekcie profilaktycznej korzystamy z:

- badań ankietowych, skierowanych do rodziców na temat atmosfery w szkole oraz warunków organizacji nauki,
- spostrzeżeń wychowawców na temat zachowań problemowych w klasie,
- ludzkich zasobów szkoły, tj. kompetencji kadry kierowniczej, kompetencji zawodowych nauczycieli, rozwijanych poprzez dodatkowe doskonalenie się oraz kompetencji szkolnych specjalistów (pedagoga i pielęgniarki szkolnej), szkolnych realizatorów programów profilaktycznych, z kompetencji specjalistów spoza szkoły – współpracujących z nią, rodziców oraz wolontariuszy i innych specjalistów – w zależności od potrzeb.

W wyniku diagnozy i ewaluacji dotychczasowych programów wyłoniono następujące obszary problemowe:

IX. Zadania wychowawczo-profilaktyczne

A. sfera fizycznego rozwoju ucznia – „edukacja zdrowotna”

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Wspomaganie uczniów w rozwoju ukierunkowane na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej – kształtowanie postaw sprzyjających zdrowiu.	1. Kształtowanie nawyku dbania o własne zdrowie, estetykę własną i otoczenia. Utrzymanie higieny ciała i dbałość o schludny wygląd. 2. Nabywanie umiejętności zdrowego stylu życia. Umiejętne zagospodarowanie czasu wolnego – zajęcia z wychowawcą. 3. Kształtowanie sprawności fizycznej i odporności. Rozwijanie nawyku uprawiania sportu i posiadanych predyspozycji do uprawiania dyscyplin sportowych.	- działania informacyjne – dostarczanie wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia, - długofalowe wspieranie ucznia w rozwoju i zdrowym stylu życia poprzez, - realizację zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej, - prowadzenie pogadarek na godzinach wychowawczych zgodnie z treściami, uwzględnionymi w podstawie programowej, - organizacja wypoczynku w czasie wolnym, konkursów dotyczących zdrowego stylu życia, - organizacja kół zainteresowań, promujących zdrowy styl życia, - lekcje wychowania fizycznego, biologii, przyrody, informatyki, edukacji wczesnoszkolnej, wos, techniki i edukacji dla bezpieczeństwa.

2. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych.	1. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych; kształtowanie umiejętności kontrolowania emocji i radzenia sobie ze stresem. 2. Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji. 3. Zachowanie zasad bezpieczeństwa poruszania się na drogach i ulicach (bezpieczna droga do szkoły).	- wyposażenie w umiejętności skutecznego dbania o własne zdrowie, - spotkania ze specjalistami, - gazetki ściennie i ulotki, - udział w ogólnopolskich i lokalnych akcjach oraz konkursach prozdrowotnych, - spotkania z higienistką szkolną i pedagogiem, - działalność szkolnego koła PCK, - ścisła współpraca z sanepidem w Międzychodzie.
3. Ugruntowanie wiedzy z zakresu zdrowego odżywiania się, uświadamianie korzyści z aktywności fizycznej. Stosowanie profilaktyki.	1. Poszerzanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia. 2. Kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych. 3. Dbanie o rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych nauczycieli, o umiejętności dotyczące problematyki związanej z uzależnieniami. 4. Nabywanie umiejętności opierania się naciskom otoczenia, nabywanie umiejętności bycia asertywnym – warsztaty edukacyjne. 5. Treningi umiejętności odmawiania papierosa, alkoholu, dopalaczy itd. 6. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej. 7. Uświadomienie zagrożeń wynikających z przedwczesnej inicjacji.	- współpraca z instytucjami prowadzącymi profilaktykę w zakresie zdrowego odżywiania (otyłość, cukrzyca), - realizacja programu profilaktyki uzależnień i rozwijanie umiejętności życiowych „Zanim spróbujesz”, - przeciwdziałanie paleniu papierosów (w tym e-papierosa), np. obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia w listopadzie – ulotki, plakaty); profilaktyka nowotworowa – Miesiąc walki z rakiem w październiku, - uzależnienia od alkoholu – propozycje spędzania wolnego czasu w ruchu, na sportowo bez alkoholu, organizacja konkursów, - uzależnienie od używek i dopalaczy – „Dopalaczom stop” – organizacja spotkań dla rodziców, uświadomienie na sygnały, które mogą niepokoić, - godziny wychowawcze, filmy o uzależnieniach, - wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc, - spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, pedagogiem,

		- podejmowanie działań, ograniczających zachowania konfliktowe, stresowe, presji grupy, realizacja zajęć „Wychowanie do życia w rodzinie”, - propagowanie idei programu profilaktyczno-edukacyjnego „Zapobiegać HIV i AIDS”, - konsultacje ze specjalistami, - film edukacyjny, - studium przypadku, - uczestniczenie w programie PaT-u.
--	--	---

A. sfera społecznego rozwoju ucznia – „kształtowanie postaw społecznych – relacje”

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Przygotowanie uczniów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym oraz podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do podejmowania działań wolontariatu.	1. Rozwijanie samorządności uczniów – nauka zasad demokracji. 2. Pełnienie różnych ról społecznych (klub, drużyna, wspólnota). 3. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. 4. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.	- zajęcia i warsztaty specjalistyczne (np. akademia, zajęcia dla rówieśników, wystąpienia publiczne), - opieka nad samorządem uczniowskim, - organizacja spotkań ze znaczącymi ludźmi i autorytetami, - działanie uczniów w MDP.

2. Rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie społecznej, pokojowego rozwiązania problemów, z zachowaniem zasad komunikowania się.	1. Przestrzeganie zasad zdrowego współzawodnictwa. 2. Prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców „Bezpieczny Internet – kontrola rodzicielska”.	- spotkania z policjantem – skutki prawne, związane z występowaniem różnych form agresji, w tym cyberprzemocy, – zajęcia warsztatowe z pedagogiem szkolnym, nauczycielami wychowania fizycznego, zajęcia z Informatyki, - organizowanie wycieczek szkolnych oraz imprez integrujących środowisko szkolne,
3. Rozwijanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.	1. Realizacja zajęć dydaktycznych z wychowawcą uczących zasad współżycia w grupie. 2. Podejmowanie działań na rzecz innych uczniów, organizacji, podejmowanie działań w ramach wolontariatu. 3. Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału. 4. Organizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych.	- prowadzenie zajęć z zakresu prawa – poznanie praw i obowiązków wynikających z roli ucznia, członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju, - prowadzenie szkolnego koła wolontariatu, - prowadzenie dziennika elektronicznego, - zajęcia warsztatowe z kuratorem sądowym.

B. sfera rozwoju psychicznego – „wartości, normy, wzory zachowań – kultura”

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Budowanie systemu wartości – Integracja działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i rodziców.	1. Realizacja zajęć edukacyjnych – kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania innych kultur i tradycji. 2. Prowadzenie rozmów z uczniami o szkodliwości działania sekt i tzw.	- zajęcia realizowane podczas zajęć na lekcjach języka polskiego, WOS, przyrody, geografii, informatyki, wychowania do życia w rodzinie, - zajęcia i rozmowy z pedagogiem szkolnym, - spotkania z autorytetami – dostarczenie wzorców osobowych,

	nowych ruchów religijnych. 3. Pomoc uczniom przeżywającym kryzys.	- ankieta diagnozująca „Mój system wartości”, - zapoznanie uczniów ze stosowanymi przez sekty technikami zniewalania człowieka i ich zasięgiem, - realizacja zajęć na zajęciach z wychowawcą, - programy edukacyjne – telewizyjne, spektakle teatralne, - filmy edukacyjne i materiały, - gazetki edukacyjne, szkolne radio, - organizowanie indywidualnych kontaktów z pedagogiem i psychologiem szkolnym, ze specjalistami, - realizacja zajęć na lekcjach religii, - realizacja treningu asertywności.
2. Kształtowanie prawidłowego stosunku do wartości i norm oraz kultury zachowania.	1. Realizacja zajęć edukacyjnych na lekcjach z wychowawcą – kształtowanie umiejętności odróżniania dobra od zła. 2. Nauka dobrych manier. 3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi, z wytworami kultury, z dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury. 4. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów - popularyzacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu. 5. Rozwijanie szacunku dla kultury, historii narodu i dorobku narodowego. 6. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad	- organizowanie wyjść na spotkania ze sztuką np. do teatru, filharmonii, muzeów, wystaw artystycznych, do kina, - realizacja zajęć na lekcjach języka polskiego, lekcjach z wychowawcą – kształtowanie postaw społecznie akceptowanych, - ścisła współpraca z Kwileckim Centrum Kultury i Edukacji – realizowanie wspólnych projektów, - organizacja wycieczek – umożliwienie kontaktu z wytworami sztuki oraz miejscami pamięci narodowej, - prowadzenie kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, - organizowanie spotkań z pasjonatami i instytucjami kultury prowadzącymi zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, - tworzenie okazji do publicznego wypowiedzania się oraz nauka słuchania innych i szanowania poglądów – oglądanie debat

	humanitaryzmu. 7. Czym jest dyskryminacja – przeciwdziałanie objawom dyskryminacji – dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji. 8. Stworzenie warunków wyrównywania różnic językowych, kulturowych dla dzieci i młodzieży pochodzącej z innych krajów.	parlamentarnych, prowadzenie debat na zajęciach organizowanych przez nauczycieli np. języku polskim, WOS-ie, Wychowaniu do życia w rodzinie, - organizacja konkursów, przedstawień uczniowskich, - oglądanie spektakli teatralnych na temat „zasad, wartości i norm społecznych”, - dokonanie diagnozy przyczyn i objawów dyskryminacji, - realizacja cyklu lekcji wychowawczych., - spotkania z przedstawicielami instytucji współpracujących ze szkołą, - realizacja projektów edukacyjnych finansowanych z funduszy Unii Europejskiej oraz z innych źródeł - dostosowanie infrastruktury szkoły do nauki przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, - udział w Akcji Szlachetna Paczka.
--	--	--

C. profilaktyka zachowań ryzykownych – bezpieczeństwo

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Poznawanie zasad bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach	1. Poznanie praw i obowiązków ucznia – budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. 2. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – poznanie podstaw negocjacji i mediacji. 3. Dostarczenie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. 4. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa na temat postępowania w sprawach	- realizacja zajęć wychowawczo-dydaktycznych na zajęciach z wychowania fizycznego (znajomość zasad bezpieczeństwa podczas korzystania ze sprzętu sportowego, podczas pobytu nad wodą, w górach), - realizacja zajęć na lekcjach WOS – poznanie instytucji, do których należy się zwrócić w przypadku występowania przemocy fizycznej lub psychicznej, - organizacja spotkań z policjantem,

nadzwyczajnych w tym poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.	nieletnich. 5. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. 6. Propagowanie wiedzy na temat środków uzależniających oraz prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.	- konsultacje z pedagogiem, - realizacja zajęć Edukacji dla bezpieczeństwa – poznanie zasad ostrzegania ludności o zagrożeniach, - realizacja zajęć na zajęciach z wychowawcą, - programy edukacyjne- telewizyjne, spektakle teatralne, - filmy edukacyjne i materiały, - gazetki edukacyjne, szkolne radio,
2. Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej.	1. Uświadamianie negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikające z anonimowych kontaktów. 2. Bezpieczne organizowanie zajęć ruchowych (wychowania fizycznego) i poruszania się po drogach. 3. Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji publicznej – przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom problemowym. 4. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. 5. Nauka obrony przed naciskiem otoczenia (w tym reklam). 6. Organizowanie spotkań dla rodziców – uświadamianie zagrożeń płynących z Internetu.	- realizacja zajęć na lekcjach informatyki, języka polskiego, - rozmowy, pogadanki, zajęcia warsztatowe na temat uzależnienia od Internetu, - zajęcia z wychowawcą, na lekcjach informatyki, WOS – tematyka lekcji na temat zamieszczania i rozpowszechniania informacji w sieci, - prowadzenie treningu asertywności, - prowadzenie zajęć profilaktycznych – Co to jest stalking?

X. Harmonogram – sposób realizacji zadań (realizacja treści programowych)

Organizacja zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów

Zadania wychowawczo-profilaktyczne	Sposób realizacji	Dokumentacja/odpowiedzialni za realizację zadań
I. Zdrowie – edukacja zdrowotna 1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kreowanie środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia.	1. Organizacja zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w organizacjach działających w szkole. 2. Uczestnictwo w konkursach profilaktycznych. 3. Realizacja programów „Moda na zdrowie, „Mamo, tato nie pal”, „Trzymaj formę”, „Bieg po zdrowie”. 4. Rozmowy indywidualne. 5. Projekcja filmów i prezentacji multimedialnych. 6. Ankietowanie. 7. Redagowanie gazetek tematycznych. 8. Kontynuacja programu „Szkoła promująca zdrowie”. 9. Uczestnictwo w projekcie „Walka gigantów – spartakiada dla dzieci z przedszkoli”; organizacja zawodów sportowych dla uczniów klas I-III – „Igrzyska radości – zdrowiem dla przyszłości”. 10. Badania przesiewowe i profilaktyczne badania lekarskie. 11. Realizacja programu dla uczniów „Opieka zdrowotna i aktywność fizyczna jako główne czynniki prowadzenia zdrowego życia”. 12. Ćwiczenia śródlekcyjne w formie zabaw ruchowych. 13. Gimnastyka korekcyjna. 14. Zajęcia z logopedii. 15. Kontrola prawidłowości natężenia światła w klasach i na korytarzach. 16. Pogadanki o wpływie hałasu na zdrowie i psychikę. 17. Pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w mieście - koło szachowe,	- nauczyciele prowadzący koła zainteresowań/Dzienniki zajęć kół zainteresowań, - pedagog szkolny/dziennik pedagoga, - wychowawcy klas/dzienniki zajęć lekcyjnych, - nauczyciele koordynatorzy projektów scenariusze projektów – dokumentacja pedagoga, - pielęgniarka szkolna/dokumentacja pielęgniarki szkolnej w ciągu całego roku, nauczyciele/Dziennik lekcyjny, dzienniki specjalistów, lekcje wychowawcze/ dzienniki zajęć specjalistów,

	- koło rowerowe, - SKS. 18. Organizowanie wycieczek krajoznawczych, rekreacyjnych, rajdów turystycznych.	
2. Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej, kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie.	1. Instruktaże dotyczące prawidłowego odżywiania się i prawidłowej higieny. 2. Pogadanki w gabinecie pielęgniarki i na spotkaniach z rodzicami. 3. Spotkania z dietetykiem. 4. Program profilaktyki próchnicy. 5. Gazetki na korytarzach szkolnych i w klasach na temat zasad zdrowego stylu życia. 6. Konkursy plastyczne. 7. Okresowe kontrole czystości – za zgodą rodziców. 8. Kształtowanie nawyku mycia rąk przed posiłkami i po pobycie w toalecie. 9. Realizacja programu promującego zdrowy i bezpieczny styl życia „Trzymaj formę” oraz Programu Profilaktycznego „Alfred Radzi” i inne działania promujące zdrowie i zachowania prozdrowotne. 10. Realizacja działań promujących zdrowie. 11. Akcje propagujące spożywanie zdrowej żywności, owoców, warzyw i soków. 12. Rozeznanie, czy uczniowie zjadają drugie śniadanie. 13. Akcja „Szkłanka mleka”, „Warzywa i owoce w szkole”. 14. Posiłki dla uczniów z rodzin najuboższych. 15. Rozmowy, pogadanki na temat kulturalnego spożywania posiłków.	dietetyk, pielęgniarka szkolna – organizacja spotkań, pogadanek, lekarz stomatolog/pielęgniarka szkolna, nauczyciele organizatorzy konkursów/ scenariusze imprez i konkursów, nauczyciele /wychowawcy, przeszkoleni nauczyciele, wg odrębnego planu na zajęciach w każdej klasie, zajęcia z wychowawcą klas, dokumentacja intendenta,
3. Profilaktyka zagrożeń.	1. Środki i substancje psychoaktywne – wyposażenie uczniów, rodziców i nauczycieli w wiedzę	dzienniki zajęć nauczycieli i wychowawców. dziennik zajęć pedagoga,

	o uzależnieniach i możliwościach szukania pomocy (narkomania, dopalacze, alkohol, nikotyna). 2. Organizacja konkursu na temat używek dla uczniów klas IV-VI. 3. Organizacja konkursów na temat narkomanii, dopalaczy, HIV dla uczniów klas VI-VIII. 4. Gazetki ściennie. 5. Bieżące informowanie rodziców o niepokojących zmianach w zachowaniu dziecka.	psychologa.
II. Kształtowanie postaw społecznych – relacje 1. Zapoznanie z podstawowymi prawami ucznia i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.	1. Zapoznanie uczniów z prawami dziecka i ucznia. 2. Uświadamianie uczniom, do kogo należy zwrócić się po pomoc w razie potrzeby. 3. Prowadzenie pogadanek na temat tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka. 4. Propagowanie informacji, dotyczących zasad dobrego wychowania. 5. Egzekwowanie zasad wynikających ze Statutu Szkoły i WSO oraz Kodeksu Ucznia – uczniowie znają swoje prawa i obowiązki. 6. Konsekwentna ocena zachowań uczniów, odwoływanie się do regulaminu w sytuacjach wymagających interwencji.	Nauczyciele klas/Kodeks praw i obowiązków ucznia. Wychowawcy/Zasady dobrego wychowania – gazetka szkolna. Wychowawcy/System oceniania, arkusze ocen ucznia.
2. Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, przestrzegania obowiązujących reguł, dbałość o język i kulturę wypowiedania się, dobry klimat w szkole.	1. Uczniowie znają i stosują formy dobrego zachowania. 2. Organizowanie imprez kulturalnych z zachowaniem obowiązujących reguł. 3. Organizowanie wieczorów poetyckich, konkursów „mistrz życzliwości, mistrz kultury bycia” – indywidualna praca z uczniem wybitnie uzdolnionym. 4. Uczenie właściwych zachowań wobec osób agresywnych i obcych (negocjacja, żart, rozładowanie napięcia), treningi interpersonalne.	Wychowawcy/scenariusze imprez kulturalnych. Wychowawcy klas. Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy/Dziennik pedagoga.

3. Profilaktyka zagrożeń.	1. Uczestnictwo w zajęciach mających na celu wyeliminowanie niepożądanych zachowań takich jak: - agresja, przemoc psychiczna, zachowania dyskryminacyjne, cyberprzemoc. 2. Systematyczna edukacja uczniów w zakresie radzenia sobie z własnymi trudnymi uczuciami oraz w zakresie ochrony przed agresją. 3. Respektowanie przez uczniów zbioru zasad obowiązujących w szkole – pogadanki, dyskusje na lekcjach z wychowawcą. 4. Zajęcia warsztatowe „Nie dla agresji i przemocy w szkole”. 5. Realizacja programu „Znam inne rozwiązanie – program przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole”. 6. Stała współpraca pracowników szkoły w zakresie zaobserwowanych negatywnych zachowań uczniów – reagowanie na wszystkie niepożądane zachowania. 7. Organizacja spotkań z policjantami – odpowiedzialność prawna nieletnich. 8. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych: - propagowanie informacji o zagrożeniach cywilizacyjnych (terroryzm, choroby, głód) – jak sobie radzić, gdzie szukać pomocy?	Pedagog, psycholog/wychowawcy klas, dzienniki specjalistów.
III. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych 1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach	1. Poznanie procedur bezpieczeństwa w szkole i poza nią i zasadami BHP na lekcjach. 2. Organizowanie pogadanek, zajęć warsztatowych, dotyczących bezpieczeństwa. 3. Realizacja programu „Gryfuś” przy współpracy z Policją. 4. Współpraca z ratownikami medycznymi. 5. Zapoznanie uczniów z telefonami alarmowymi, z zasadami pierwszej pomocy.	Dokumentacja wychowawcy grupy/klasy. Alarmy próbne przeciwpożarowe. Dyżury nauczycieli w czasie przerw. Dziennik pedagoga/ Dziennik bibliotekarza.

życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych.	6. Uczestnictwo w pogadankach, dotyczących samodzielności w wykonywaniu czynności samoobsługowych i pracy na lekcji. 7. Samodzielne korzystanie z biblioteki szkolnej – uczniowie poznają zasoby i zachęceni są do czytelnictwa. 8. Samodzielne korzystanie ze stołówki szkolnej przez uczniów.	
2. Kształtowanie umiejętności porządkowani i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne.	1. Nauczanie informatyki od klasy I . 2. Korzystanie z różnych źródeł informacji – wykorzystanie projektów. 3. Prelekcje i pogadanki dla rodziców uczniów klas I – III. 4. Dzień Bezpiecznego Internetu. 5. Udział uczniów w różnych konkursach dotyczących profilaktyki uzależnienia od Internetu. 6. Indywidualna praca z uczniem wybitnie uzdolnionym.	Znaczeni nauczyciele –zgodnie z odrębnym harmonogramem.
3. Profilaktyka zagrożeń.	1. Kształtowanie pożądanych społecznie postaw wobec zagrożeń cywilizacyjnych: - omawianie zagrożeń związanych z cyberprzemocą, uświadamianie potrzeby ochrony danych osobowych - spotkania z przedstawicielami policji (analiza konsekwencji zachowań przemocy w sieci, możliwość szukania pomocy) - co to jest stalking – jak sobie z nim radzić? 2. Współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy i wsparcia - diagnozowanie środowiska. 3. Ochrona ofiar przemocy: rozmowy z uczniem,	pedagog, wychowawcy, lekcje informatyki, dzienniki zajęć, przedstawiciele policji, przedstawiciele fundacji/materiały informacyjne.

	konsultacje z rodzicami, procedury „Niebieskie Karty” - uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach z psychoterapeutą ds. pomocy rodzinie - realizacja programu „Chronimy dzieci” – fundacja „Dzieci Niczyje” - gazetki tematyczne.	
IV. Wartości, normy, wzory zachowań – kultura 1. Kształtowanie poszanowania dla tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowanie innych kultur. 2. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi niezależnie od statusu materialnego, religii, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.	1. Kultywowanie tradycji i obyczajów regionu, w którym funkcjonuje szkoła. 2. Uczniowie dokonują analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników, które na nie wpływają. 3. Uczniowie mają szacunek do kultury i dorobku narodowego – biorą udział w uroczystościach szkolnych i środowiskowych - uczestniczą w wycieczkach i lekcjach muzealnych - składają hołd pamięci poległym – rozwijają umiejętności właściwego zachowania się, z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. 4. Uczniowie rozwijają świadomość na temat zasad humanitaryzmu.	Dokumentacja szkolna. Kalendarz. Przygotowanie uczniów do praktycznego wykorzystania wiedzy.
3. Profilaktyka zagrożeń.	1. Przeciwdziałanie objawom dyskryminacji – dostosowanie warunków nauki, opieki i wychowania do potencjalnych obszarów dyskryminacji poprzez organizację pogadanek.	Uczestnictwo uczniów w działaniach/dziennik zajęć pedagoga, wychowawcy.

	2. Przedstawienia, filmy edukacyjne.	
--	--------------------------------------	--

Organizacja działań dla rodziców

Zadania	Formy realizacji
Informowanie rodziców o podejmowanych przez szkołę działaniach wychowawczo-profilaktycznych.	- Zapoznanie rodziców z programem wychowawczo-profilaktycznym. - Dni otwarte szkoły – kierowanie informacji do rodziców. - Przekazywanie na bieżąco informacji o realizowanych programach wychowawczo-profilaktycznych za pomocą e-dziennika, poczty elektronicznej, strony internetowej szkoły, gazetek ściennych w szkole.
Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	- Przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach, trudnościach i problemach uczniów za pomocą dziennika elektronicznego, podczas rozmów indywidualnych, zebrań klasowych. - Rozmowy indywidualne z pedagogiem, psychologiem szkolnym, dyrektorem szkoły. - Informacje na temat niskiej frekwencji – pisemne. - Współpraca z radą rodziców w zakresie pomocy materialnej dla uczniów potrzebujących wsparcia, dożywiania, dofinansowania wycieczek.
Przekazywanie wiedzy na temat problemów wychowania i profilaktyki	- Organizacja spotkań, warsztatów dla rodziców ze specjalistami nt. uzależnienia od dopalaczy, Internetu. - Organizacja warsztatów np. na temat „Bezpieczny Internet”; „Jak sprawować kontrolę rodzicielską”; „Co to są dopalacze”; konsekwencje prawne zachowań agresywnych, sprzedaży i posiadania używek. - Warsztaty: zaspokojenie potrzeb psychicznych dziecka (miłość, akceptacja, szacunek, troska) jako podstawa wychowania. - Gazetki i biuletyny dla rodziców – upowszechnianie materiałów edukacyjnych. - Doskonalenie umiejętności rodziców w zakresie

	radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. - Organizowanie spotkań z rodzicami – dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji. - Indywidualne konsultacje z wychowawcą i pedagogiem.
--	--

Organizacja działań dla nauczycieli

Zadania	Formy realizacji
Organizacja doskonalenia zawodowego – kursy, warsztaty, szkolenia.	- Dostarczanie nauczycielom informacji o dostępnych formach doskonalenia poza szkołą na temat, np. dostosowania warunków wychowawczych do potencjalnych obszarów dyskryminacji.
Organizacja wewnątrzszkolnego doskonalenia. Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania niebezpiecznych środków i substancji.	- Organizacja szkoleniowych rad pedagogicznych, np. z zakresu efektywnych metod uczenia się „Mnemotechnika”; Negocjacje i mediacje”. - Uzyskanie wiedzy na temat norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.
Propagowanie literatury na temat profilaktyki w szkole.	- Udostępnianie materiałów szkoleniowych. - Gromadzenie literatury na temat szkolnej profilaktyki.

XI. Ewaluacja programu – będzie polegała na:

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Najlepszych efektów można spodziewać się, gdy ewaluacji dokonuje się na podstawie obserwacji procesu wychowania.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,

- obserwacja postępów w nauce,
- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- udział w konkursach.

Narzędzia ewaluacji:

- ankieta dla uczniów, rodziców i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza dokumentacji szkole pedagoga, psychologa szkolnego i innych nauczycieli,
- analiza dokumentacji wychowawców,
- analiza sukcesów i osiągnięć uczniów,
- rozmowy indywidualne z rodzicami, uczniami i pracownikami szkoły,
- wytwory uczniów,
- analiza sprawozdań pielęgniarstwa dotyczących stanu zdrowia i wypadkowości uczniów.

Działania ewaluacyjne będą polegały na:

- * zidentyfikowaniu celu ewaluacji i sformułowaniu pytań ewaluacyjnych, ukierunkowanych na jego osiągnięcie
- * opracowaniu planu i strategii dokonania ewaluacji
- * zaplanowanie sposobu opracowania wyników ewaluacji i ich udostępnieniu społeczności szkolnej

Ewaluacji programu wychowawczo-dydaktycznego, dokona powołany przez dyrektora szkoły zespół ds. ewaluacji programu, oceniając rezultaty i efektywność prowadzonych działań. Z wnioskami z prowadzonej ewaluacji zapoznania zostanie rada pedagogiczna na zebraniu kończącym rok szkolny.